

der ikke meget at tabe. En afvikling af den nuværende frihedsstraf forudsætter det mod, der skal til for at indhøste erfaringer med andre sanktions- og støtteformer.

Det skal tilføjes, at der allerede inden for den nuværende kriminalforsorg findes 157 pladser i forskellige pensioner. Disse retter sig især til betinget dømte, prøveløsladte, udstationerede under den sidste del af afsoningen – samt i visse tilfælde strafafsonere, der anbringes efter reglerne i straffelovens § 49, stk. 2. Pensionernes målsætning er at yde en socialpædagogisk indsats. Forslagsstillerne finder imidlertid, at en øget anvendelse af aktivitetsorienterede institutioner må rette sig mod en bredere klientgruppe end den ovenfor beskrevne. Uden at det udtrykkes direkte i beskrivelsen af klientgruppen, er det underforstået, at der hovedsagelig tænkes på yngre mennesker.

Forslagsstillerne finder imidlertid intet til hinder for, at institutionsanvendelsen kan anvendes som sanktion over for andre aldersgrupper, idet denne sanktionsform som nævnt kan indrettes meget fleksibelt.

I den forbindelse skal det især understreges, at kriminalforsorgens kapacitet i narko- og alkoholbekæmpelsen er yderst beskeden. Dette ville ikke i sig selv være kritisabelt, hvis narkomaner og alkoholikere fik tilbudt behandling som alternativ til frihedsstraf, når det var uomgængeligt, at årsagen til deres kriminalitet lå i dette misbrug. I så fald ville narko- og alkoholmisbrug blive betragtet som det sociale problem, det vitterlig er.

Men narkomaner og alkoholikere anbringes faktisk i fængslerne, og kriminalforsorgen antager, at der befinder sig 400–600 stofmisbrugere i fængslerne (alt efter hvilken definition man anvender). Når dertil kommer, at et overvældende antal lovovertrædelser begås under påvirkning af narkotika og – især – alkohol, så bliver det pludselig påfaldende, at kun én pension decideret beskæftiger sig med alkoholafvænnning, og stofmisbrugere modtages stort set kun i efterbehandling, eller hvis de er nedtrappet forinden. Hermed være ikke sagt, at forslagsstillerne mener, at kriminalforsorgen skal give sig af med at løse misbrugsproblemer, men hermed være – fra endnu en synsvinkel – understreget, hvor dårligt sanktionssystemet er tilpasset den gruppe af mennesker, som det kommer i berøring med.

Fra enkelte af de nuværende pensioner er der en udstationeringsordning til familiepleje. Dette er en foranstaltning, som især må anses for virksom i forhold til yngre lovovertrædere; men forslagsstillerne finder dog, at den godt ville kunne udvides

både aldersmæssigt, som sanktion og som støtteforanstaltning. Her tænkes bl.a. på, at »familien« i denne sammenhæng godt kunne være et kollektiv. Denne boform har efterhånden eksisteret i så mange år, at ikke kun de yngste aldersgrupper har et kulturelt slægtskab til den. Som nævnt indebærer kriminalforsorgens umådelige ressourceforbrug på anstalterne i dag, at der magelig ved en omfordeling af ressourcerne kunne betales store beløb for at lade 1–2 personer støtte et enkelt menneske i særlig grad. På samme måde ville en gruppe mennesker, der påtog sig at bringe en lovovertræder på ret kurs, kunne honoreres endog ganske rundhåndet, uden at det offentlige ville få ekstraudgifter af den grund.

Derfor bør der være – og med de nuværende ressourcer vil der endog være – mulighed for at kvalificere familieplejere gennem uddannelse, kurser og udveksling af fælles erfaringer. Dette vil være en nødvendighed af hensyn til familieplejens kvalitet, men også for at hindre ren økonomisk spekulation i området. Dette kunne gøre ondt værre. Tilsynet med familieplejen skal udvides dels som en støtte til begge parter, dels for at fastholde kvaliteten og hindre, at den udvikler sig til en guldrube for tilfældige pengejægere. Den form for familiepleje, som forslagsstillerne forestiller sig, er således af en højere kvalitet og forudsætter en løbende opbygningsfase med en faglig kvalificering af ansvarlige »plejere«.

Fælles for de nævnte foranstaltninger er imidlertid, at uanset om der er tale om støtte eller egentlige sanktioner, må målsætningen være at udvikle den pågældendes personlighed og ansvarsfølelse over for sig selv og andre mennesker. Hvilken støtte eller sanktion der iværksættes, vil i høj grad afhænge af en individuel vurdering.

Som den sidste mulige sanktion skal der peges på at bortvise en lovovertræder fra et bestemt område eller en bestemt by. Dette forudsætter naturligvis en vurdering af, hvorvidt han vil kunne klare sig andetsteds uden videre, eller om supplerende foranstaltninger er nødvendige. En sådan sanktion ville både være generalpræventiv og tage et behørigt hensyn til det forhold, at et offer nogle gange ikke har lyst til at møde gerningsmanden på gaden dagen efter. En kendt dommer anvendte for nylig denne foranstaltning, men blev naturligvis underkendt af landsretten. Efter forslagsstillernes opfattelse er sanktionen ikke så ringe endda; men den forudsætter en vis forsigtighed med hensyn til, hvem den anvendes over for.

Forslagsstillerne gør ikke krav på at have givet et udtømmende svar på, hvordan frihedsstraffen